

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na očinina znaša:
celoletna . . . K 3—
pololetna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 4. V LJUBLJANI, dné 27. decembra 1907. Leto III.

VESELO NOVO LETO
vsim našim naročnikom, sotrudnikom, bravcem in nasprotnikom želita
uredništvo in upravništvo »Naše Moči«.

Božični napev.

Ni dolgo, kar je najbrihtnejša glava med avstrijskimi socialnimi demokrati, Pernerstorfer, v državnem zboru dejal, da bodo socialni demokrati cerkvi in veri vedno stali ob strani, ako se jim bo zgodila kaka krivica in nasilje, kajti vera je neke vrste naziranje, vsako naziranje pa se mora spoštovati in varovati. No — mi smo že takrat, ko je Pernerstorfer opletal svojo hinavščino, vedeli, da, kadar bo prišla vera na vrsto, bodo nemarksovski Marksisti po njej planili kakor bik po rdeči cunji. Na popirju so ti ljudje vnebovpijoče svobodomiselní, če se pa le far iz oglja prikaže, se jamejo na vse kripilje primejhuđičevati. Nimamo sicer navade baviti se z »Rdečim Praporjem«, njegova 102. številka od 24. t. m. pa je vendarle vredna kratke zabeležitve. »Rdeči Prapor« se je namreč spomnil, da je Božič in je zato v podlistku ob-

Sveta noč.

Spisal F. M. Dostojevski. Preložil Ivo Česnik.

Ali ste videli male otročiče beračiti o Božiču v rezkem mrazu na cesti? Skoro poletna je njih obleka, vrat imajo zavrt v staro cunjo, in vrte se pred vašimi nogami in mrmrajo na pamet naučene besede. Tudi vam je mraz in mudi se vam v gorko sobo, in zato ste nevoljni na beračke, ki letajo pred vašimi nogami. Ubogi mali otročiči so vredni obžalovanja.

O takem dečku sem vam hotel pripovedovati, ne ravno o takem, ki ga pošljejo prosjačit, kajti ta je še zelo majhen, star šest let ali še manj; ampak o dečku, ki bi ga poslali gotovo v enem, v dveh letih. Bilo je zjutraj zgodaj, ko se je prebudil v plesnivi, mrzli kleti. Odet je bil v tenko suknjico in je trepetal od mraza. Njegovi dihi so šli iz ust v belih kolobarjih in sede v kotu na skrinji se je nalašč iz dolgega časa trudil z dihanjem in se zabaval in opazoval, kako se je dvigala sapa. Hotelo se mu je jesti. In ure so potekale in nekolikrat od zjutraj je stopil k nizki, kakor cvrtje tenki postelji, kjer je ležala njegova bolna mati, in je imela pod glavo sveženj slame, mesto blazine. Kako je prišla sem? Najbrže je dospela s svojim sinčkom iz tujega mesta in naglo zbolela. Sostanovalci so se razgubili radi praznika in ostal je edin mož,

javil prevod »Božičnega napeva« iz »Golgate« od znanega češkega duhovnožera J. S. Macharja. Ta ljubeznjivi pesnik je drzen dovolj in trdi, da je Jezus učil, da nebesa izgledajo tako-le: »V nebesih tam bo velik raj! Peči zakurjene vedno, nobenega upnika, dosti cigar, in vince, da bo kaj vredno.« Če bi »Rdeči Prapor« bil list, ki ga je vredno vpoštevati, bi dejali, da je stranke, katera stoji na stališču absolutne svobodomiselnosti, tako norčevanje iz najsvetejših čutil krščanstva nevredno in sramotno. Tako pa stavimo Macharjevo pesem na račun nezavednosti tistega, ki jo je prestavil in tistega, ki jo je v list sprejel, če ni oboje ena in ista oseba. Sicer pa ne bi bilo treba, da socialnodemokratski voditelji zavidajo kristjanom v nebesih — cigare in dobro vino, kajti toliko dobrega vina, kot n. pr. debeli Singer v Berolinu, ne pije na mesec 120 kristjanov. Na koncu »Božičnega napeva« poje Machar, da »saj le še otroci tu pa tam Božiča veselé se, vijoletnih gospodov trebuščki samo, ob Tvojih naukih redé se.« — Res ne vemo, kaj bi socialni demokrati radi. Morda to, da bi katoliški duhovniki jedli samo želo, rdeči voditelji pa fazane. Socialnim demokratom se ob Božiču torej sanja o samih cigarah in prazenih piščetih. Res čudna trebušnočrevesna politika.

Utrinki.

Te dni so imeli krščanski delavski zastopniki v avstrijskem državnem zboru sejo o skupnem nastopu krščanskih delavskih zastopnikov za delavske koristi. Udeležili so se seje slovenski, poljski, češki, nemški in italijanski kršč. delavski državni poslanci. Za predsednika je bil izvoljen poslanec Kunschak, namestnika sta Poljak Stohandel in Čeh Myslivec, zapisnikarja pa Slovenec Gostinčar in Italijan Bugatto. — »Zveza« je imela sejo, v kateri so sklepali, kako naj se sestavi delavski svet. Sklenilo se je, da mora delovati zveza kršč. delavskih poslan-

ki je ležal pijan kot klada, zavrt v dolgo suknjo in ni pričakoval niti praznika. V drugem kotu je stokala radi revmatizma osemdesetletna starka, ki je nekdaj služila nekje za pestunjo, a zdaj umira zapuščena; stokala je, vpila in zmerjala dečka, da se je zbal in ni hodil preblizu njenega kota. Napil se je v veži, a niti drobtinice kruhka ni dobil in že desetkrat je šel buditi svojo mamo. Naposled mu je pošalo neprijetno v temi; že davno se je zvečerilo, a luči niso prižgali. Potipal je materino lice in se je začudil, da se ne gané prav nič, in je tako mrzla kot stena. »Zelo mrzlo je tu,« je mislil in ni mnogo čakal in nevede položil svojo roko na pleče ranjke; nato je dihnil v svoje prste, da bi jih ogrel in je vzel s postelje svojo kapico in je potihem, tipaje odšel iz kleti. Odšel bi bil že preje, pa se je bal velikega psa, ki je cvilil ves dan pri sosedovih durih vrh stopnjic. Psa ni bilo več, — smuknil je naglo na cesto.

Moj Bog, kakšno mesto!

Nikdar še ni videl kaj takega, Tam, od kjer je prišel, je bila po noči taka tema; edina svetilka je brlela za vso cesto. Nizke, lesene bajte z durmi; komaj se zmračí, že ni nikogar na cesti, vsi se zapirajo v kočé, samo trope psov lajajo, sto in tisoč jih cvili vso noč. A tam je bilo zato toplo in dali so mu jesti, a tu — moj Bog, ko bi le bilo kaj. To bi jedel! In kakšen

cev na to, da se bodo ozirali primerno tudi na krščanske delavske organizacije, ko bodo vpoklicali člane v delavski svet. Ob posvetovanju so tudi izvolili odbor, ki so mu naročili, da naj med počitnicami, ki jih ima zdaj državni zbor, pripravijo vse za splošni shod avstrijskega krščanskega delavstva. Pozdravljamo zvezo krščanskih delavskih državnih poslancev. Čaka jo obilno resnega dela za blagor našega delavstva. Veseli nas, da so v predsedstvu zastopane n. a. l. vse avstrijske narodnosti. Dolžnost vsakega delavca je, da je zvest sin svoji narodnosti, a pri tem tudi ne sme pozabiti na skupne koristi vsega delavstva. Za vseavstrijski shod krščanskega delavstva naj se dobro pripravi naše delavstvo. Že zdaj naj prično načelnštva naših delavskih društev delovati na to, da bomo častno zastopani na avstrijskem kongresu krščanskega delavstva.

× × ×

Naši hrvaški delavski somišljeniki so priredili dne 12. t. m. v Zagrebu lepo manifestacijo za splošno in enako volivno pravico v hrvaški deželni zbor ali sabor, kakor mu pravijo naši bratje Hrvatje. Dokazali so, da zagrebško delavstvo ni vseprek rdeče, kar tako radi trde civeni (rdeči) naši nasprotniki. Ob otvoritvi ogrskega državnega zbora niso hoteli demonstrirati, kar so storili pač socialni demokrati. Naglašali so namreč, da je edino pravo mesto za zahteve hrvaškega delavstva hrvaški sabor. A zato so se pa tembolj pripravili za manifestacijo ob otvoritvi hrvaškega sabora, 12. t. m. Živahna agitacija, letaki so vabili ljudstvo, da nastopi za svoje pravice. Seveda, da samostojni nastop hrvaškega krščansko-socialnega delavstva ni bil všeč »rdečim«. Zabavljali so neduhovito seveda, ker duhovito niti ne znajo ne. Ob osmih zjutraj se je jelo zbirati zagrebško krščansko-socialno delavstvo ob Jurišičevi in Draškovičevi ulici. Do 9. dopoldne je bilo že naših 4000. V vzornem redu se je pomikal izpred protí Markovem trgu. Osobito je bilo

krik in ropot, kakšna svitloba, in ljudje in konji in vozovi, in mraz, mraz! Mrzla sapa se kadi od razgretih konj, iz njih toplih gobcev; po rahlem snegu zvene podkve ob kamenju in vsi se tako prerivajo, in moj Bog, jesti se mu hoče. Da bi imel kašen košček! In naenkrat ga je tako zazeblo v prstke.

Glej, tam zopet cesta, — ah kako široka! Moj Bog, tu gotovo pohodijo koga, kako ti kriče, letajo in vozijo, in ta svitloba, svitloba! A kaj to? Uh, kako velika šipa, in kaj za šipo, soba in v sobi drevo do stropa; to je božično drevesce in koliko lučič na drevescu, koliko zlatih popirčkov in jabolk, in okrog in okrog otroci, čedno oblečeni in osnaženi, smejejo se in igrajo in jedo in pijejo. Glej, to dekletce je začelo plesati z dečkom; kako lepo dekletce! In godba se čuje skozi steklo. Gleda deček in se čudi in se že smeje in bole ga prstki tudi na nogah, in na ročicah so popolnoma pordečeli, že se ne gibljejo in bole ga, če zgane z njimi. In nakrat se je deček spomnil, da ga tako bole prstki, zaplakal je in stekel dalje; in glej, spet je zagledal skozi drugo šipo sobo: v sobi drevesa, na mizah kolači, — vsakovrstni: mandelnovi kolači, rdeči in rumeni, in sede tam štiri bogate gospe, in odpirajo se vedno vrata, in k njim hodi s ceste mnogo gospode, in kdor pride, mu dado kolača.

dobro zastopano delavstvo iz tvornic kož in konfekcij, tramvajski uslužbenci in tipografi. S trakovi z napisi »Življa slobodna i ujedinjena Hrvatska!« »Živio sveobće pravo glasa!« je krcakala pred zbornico, kjer je deputacija naših tovarišev Kannengiesser, Krčelić, Divjak, Ferencina, Valenščak, Panzer, Zeichen in Čubica izročila predsedniku dr. Medakoviću resolucijo za splošno volivno pravico v hrvaški deželni zbor. Nato odkoraka krščansko-socialna armada, ki je narasla na 5000 oseb, čez Jelačićev trg pred Draškovičevo pivovarno, kjer se je nato po govorih tov. Kannengiesserja in dr. Milana Andrića razšla. — Manifestacijo so priredili tudi rdeči, ki so imeli v svojem izprevodu nebroj otrok. Socialni demokrati so korakali tiho. Menda so žalovali, ker jih je izprevod kršč. soc. delavstva prepričal, da niso le oni patentirani zastopniki hrvaškega delavstva.

× × ×

Naši hrvaški delavski tovariši so združeni v »Hrvatski radnički zajednici«, ki je pristopila mladi hrvaški »Krščansko-socialni stranki.« Ima svoje glasilo »Glas naroda«, ki izhaja trikrat na mesec. Uredništvo je na Iličkem trgu št. 1, II. nadstropje, kjer je obenem zbirališče zagrebškega hrvaškega krščansko-socialnega delavstva. »Hrvatska radnička zajednica« pa ni omejena zgolj na Zagreb, marveč ima svoje organizacije tudi po drugih hrvaških krajih. Veže jih krščansko-socialna delavska zavest vzajemnosti, ideja. Trdna je ta vez, ker zavedno delavstvo pozna mnogo takih, ki so svojčas rekli bi vodili »zajednico«, a so se ji odtujili. Res da. Ideja veže, ideja oživlja, ideja krščansko-socialna vzdržuje našo »Hrvatsko radničko zajednico«. Naši hrvaški somišljeniki zagrebški imajo svoj pevski zbor, tamburaški klub in tudi plesno šolo. Ne vstrašite se imena plesna šola. Je popolnoma dostojno v njej. Načelnik odbora je tudi nam Slovencem dobro znani tov. Ciril Ferencina, plesni učitelj pa tov. trgovski sotrudnik Zeichen. Hrvatje so sploh bolj živi kakor Slovenci. Hodil sem v nedeljo ponoči po Slavoniji. Na cesti sem ti srečal v vsaki vasi gručo, ki je rajala svoj kolo, pred cerkvijo kolo, v gostilni kolo pa petje.

× × ×

Malo življenje. Povest. Spisal dr. Fr. Detela. Ljubljana, 1908. Založila »Katoliška Bukvarna«. Tisk »Katoliške Tiskarne«. Navedeno povest prav toplo priporočamo. Ne smela bi manjkati v nobeni delavski knjižnici. Ocene povesti ne pišemo, ker kdo bo ocenjeval dela tako proslulega slovenskega pisatelja, kakršen je gosp. dr. Detela. Vse popolno: tehnika, slog, vsaka oseba in slika na svojem mestu, jezik lep, poljuden. Pisatelj spada med najboljše slovenske pisatelje in se delo priporoča samoposebi. Prav, da objavlja »Katoliška Bukvarna« izvirno povest slovenskega klasika! —k.

Prometna zveza.

Proč z rdečo stranko laži in sebičnosti! Praški časnikar Strbiny očita maliku rdečih železničarjev, Tomschiku, da kot delavski zaupnik škoduje delavstvu. Izkušal je izrabiti svoje

mesto kot posredovalec pri železniškem ministru dr. Derschatti tako, da bi zavlekel avtomatično napredovanje v službi toliko časa, da bi se izjavila o njem personalna komisija. Škoda bi bili imeli železničarji 3,200.000 kron, če bi bilo obveljalo, kar je zahteval Tomschik. Seveda to očitano Tomschiku ni bilo všeč. Letel je k sodniku in tožil Strbinega. Sodišče pa je Strbinega oprostilo, ker se mu je posrečil dokaz resnice. Kje je zdaj še kakšen železničar, ki bi verjel, da je Tomschik neustrašen borilec za železničarske koristi. Zato pa iz rdeče železničarske organizacije, ki po svojem Tomschiku naravnost dela proti koristim železničarjev.

Podržavljenje zasebnih železnic. Železniško ministristvo je povabilo uprave »Priv. avstro-ogrske drž. železnice«, c. kr. južnoseverne zvezne železnice in c. kr. priv. češke severne železnice, da naj imenujejo zastopnike za pogajanja z železniškim ministristvom za podržavljenje navedenih železnic. Češka severna železnica ima dvoje glavnih prog, ki sta dolgi 218 kilometrov, postranske železnice so pa dolge 82 kilometrov. Dividenda je znašala 1900. leta 20 K, 1901 in 1902 17 K, 1903 in 1904 15 K, 1905 16 K in 1906 17 K. Družba ima 93.333 akcij po 300 K, 4 odstot. zlato prioritete 44,647.501 K in 3 in pol odstot. prioritete akcije v vrednosti 17,011.326 K. Južnonemška zvezna železnica je dolga 280 kilometrov, akcijska glavica znaša 31,168.620 K. Avstrijska proga c. kr. priv. avstro-ogrske družbe državnih železnic je dolga 1367.937 km, 390:6 km je dvotirnih. Glavno omrežje obsega 1151:597 km, razširjevalno pa 216:340 km.

Penzionisti c. kr. državnih železnic so imeli 6. t. m. na Dunaju shod, ki je bil prav dobro obiskan. O položaju upokojenega in provizijiranega osebja c. kr. državnih železnic sta poročala revident Kraus in poduradnik Stadler. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva enako postopanje s pensionisti in s provizionisti.

Rdeča nestrpnost. Na Dunaju so imeli rdeči 1. t. m. shod, na katerem je bil sprejet predlog, da ne sme v bodoče noben socialno-demokratski železničar občeovati s svojimi krščansko-socialnimi tovariši. Take neumnosti socialni demokrati še niso zlepa naredili in se sklepa niso prav nič držali.

Vpokojen je načelnik tukajšnjega južnega kolodvora Guttmann. O Guttmannu in o njegovem delovanju ne bomo pisali. Saj je znan vsakemu ljubljanskemu železničarju. Le toliko pripomnimo, da je nasprotoval tako krščansko-socialni kakor tudi socialno-demokratski stanovski organizaciji železničarjev.

Železničarski shodi in prireditve. Dne 7. t. m. je bil lep shod na Dunaju v Johanitergasse. Na njem je govoril tudi tajnik »Prometne zveze« Tschulik. — Važne gospodarske razmere je obravnaval shod »Prometne zveze« dne 10. t. m. na Dunaju. Shoda sta se udeležila tudi poslanca Kemetter in Kunschak. — Velik železniški shod se je vršil dne 1. t. m. na Dunaju. Tajnik »Prometne zveze«, Tschulik, je poročal o izdajalskem socialno-demokratskem nastopu ob pasivnem odporu železničarjev. — Beljaška krajevna skupina priredi meseca februarja večerino zabavo s tombolo in plesom. — O namerah »Prometne zveze« je priredila krajevna

skupina »Prometne zveze« 8. t. m. dva shoda v Steyru. — V Kufsteinu je bil zadnji mesečni shod »Prometne zveze« sijajno obiskan. — Občni zbor je imela krajevna skupina »Prometne zveze« 8. t. m. v Amstettenu. — Shod je imela krajevna skupina »Prometne zveze« 15. t. m. v Floridsdorfu. Dne 15. t. m. je bil shod krajevne skupine v Št. Hipolitu. Govorilo se je o stabilizaciji železničarjev, o pasivni rezistenci in gospodarskem položaju železničarjev. — Dne 22. t. m. sta bila mesečna shoda krajevnih skupin »Prometne zveze« v Frankenmarktu in Neuhoferu.

Rahločuten je rdeči beljaški ključavničar Franc Friedrich. Mož se je grozno razjezil, ker so kupovali železničarji naš koledarček »Prometne zveze«.

Govorniško šolo priredi osrednje vodstvo »Prometne zveze« na Dunaju. Pouk bo vsak ponedeljek v dvorani »Krščansko-socialnega delavskega društva« na Dunaju VII., Kaiserstrasse št. 8.

Nadaljevanje pravil »Prometne zveze« bomo prinašali v prihodnjih številkah.

Za tobačno delavstvo.

Dunajski krajevni skupini »kršč. zveze avstrijskega tobačnega delavstva« prirejata od 4. decembra letos nadalje vsakih 14 dni ob sredo ob 7. uri zvečer poučni tečaj. Vodi ga tajnik tov. Ullreich.

Hainburg. Narobesvet je v naši škatirungi. Po vseli oddelkih dovažajo tobak delavkam delavci. Pri nas pa morajo odnašati delavke same škatirane zelo težke zaboje. Splošno se pritožuje delavstvo čez grda stranišča v skladiščih.

Göding. Še tisto malo pameti, kar so jo imeli, izgubili so naši sodrugi. Drzni krščanski socialci namreč groze, da ustanove tu našo organizacijo. Da odbijejo rdeči nevarni naskok, so se pričeli posluževati psovjanja. Mi se ne zmenimo zanje.

Sternberg. Tu smo imeli 10. novembra shod. Razpravljali smo o nameravanem zvišanju plač. Posebno odposlaništvo se je predstavilo ravnateljstvu. Med drugim je deputacija prosila za dobavo premoga po znižani ceni. Odgovor: Ne kaže škodovati domačim obrtnikom. Hm. O tej zadevi bo treba napeti ostrejšo struno.

Govori se, da stopi prihodnje leto v pokoj g. ravnatelj generalnega ravnateljstva tobačne režije, dr. Kempf. Razširjene so tudi govorice, da namerava stopiti v pokoj ravnatelj ljubljanske tobačne tvornice g. Möller.

Sem z našimi pravicami!

Devica Marija v Polju. (Naša pošta.) Postopanje naše poštarice nasproti ljudstvu je tako, da ne moremo in nočemo več molčati. Politično prepričanje naše poštarice nas prav nič ne zanima. Prav malo nam je mar, kaj da dela gospodična v svojem prostem času. Nečuvno prezirljivo postopa nasproti naši delavski organizaciji tudi tržaško poštno ravnateljstvo. Poizvedovali smo in dognali, da je naša organizacija že pred enim mesecem vpslala

Splazil se je deček v hišo, odprl duri in vstopil. Uh, kako so vpili in ga odganjali! Neka gospa je precej stopila k njemu in mu stisnila v roko kopejko in mu odprla vrata na cesto. Kako se je vstrašil! In kopejka se je takrat zakotalila in zazvenela po stopnjicah; ni mogel stegniti svojih rdečih prstkov in jo pridržati. Zbežal je deček in tekla naprej — naprej, a kam, sam ni vedel. Hotelo se mu je zopet jokati, pa se je bal; in bežal je, bežal in si dihal v roke. In potem se ga je polotila žalost, da mu je postalo nakrat tako čudno in žalostno; a moj Bog, kaj je spet to! Ljudje stoje v gruči in se čudijo: na oknu za šipo so tri punčke, majčkene, oblečene v rdeča in zelena krilca in prav — prav, kakor žive! Starček sedi zraven in nekdo igra na velike gosli in dva druga stojita zraven in igra na male gosli in za takt migata z glavami, in gledata drug drugega, in njiu ustnice se pregibljejo, govore, prav govore, samo izza šipe ju ni slišati. In mislil je sprva deček, da sta živa, a ko mu je prišlo v glavo, da ste to punčki — se je zasmel. Nikoli še ni videl takih punčk in ni vedel, kaj je to! In hoče se mu jokati: a tako smešne se mu zde punčke. Kar naenkrat se mu je zazdelo, da ga je zgrabil od zadaj nekdo za suknjico: velik paglavec je stal poleg njega in ga je udaril po glavi, mu vzel kapo in mu podstavil nogo. Prevrgel se je de-

ček na tla; tedaj so zakričali; ustrašil se je, skočil pokonci in bežal, sam ni vedel kam — v drvarnico, na tuje dvorišče, — in je sedel za drva. »Tu me ne najdejo, tema je.«

Sedel je in stisnil in ni si upal dahnuti od strahu, in naenkrat, naenkrat mu je bilo tako dobro: ročice in nožice ga niso več bolele in postal je tako toplo, tako toplo kot na peči; glej, zdrznil se je; ah, gotovo je zaspal! Kako dobro je vendar, če človek zaspi! »Posedim tu in pojdem spet gledat punčke,« je mislil deček in se nasmehnil, ko se jih je spomnil. »Popolnem, kot žive!« In nakrat se mu je zazdelo, da poje nad njim mama pesmico: »Mama spim, ah, kako je tu prijetno spat!«

»Pojdi z menoj k božičnemu drevescu,« je zašepetal nad njim nenadoma tihi glas.

Mislil je, da je bila to njegova mati, a ni bila; a kdo ga je poklical? Ničesar ni videl, a nekdo se je nagnil k njemu in ga v temi objel in on mu je stezal roko in naenkrat — oh, kakšna svitloba! O, kakšno božično drevesce! A to ni božično drevesce, še nikoli ni videl takih drevesc! Kje je sedaj! Vse se lesketa, vse se sveti in okrog in okrog same punčke, — o ne, to so sami dečki in deklice, tako svitlo deklice; vsi so pri njem, letajo okrog njega, ga poljubljajo, primejo ga in neso s seboj; da, in on leti in vidi: mama ga gleda in se mu radostno smeji.

»Mama, mama! Ah, kako lepo je tu mama!« ji kliče deček, in spet se poljublja z otroci in hoče vedno pripovedovati o punčkah za šipo. »Kdo ste, dečki? Kdo ve, dekletca?« jih sprašuje, se jim smeji in jih poljublja.

»To je Kristovo božično drevesce,« mu odgovarjajo. »Kristus hrani vselej ta dan božično drevesce za male otročiče, ki tam nimajo svojega.«

In zvedel je, da so bili vsi dečki in deklice taki, ko ton. Nekateri so zmrznili v cajnicah, v katerih so jih izpostavili pred duri peterburških uradnikov, drugi so se zadušili v najdenišnicah radi slabe hrane, ki so jim jo dajale Čuhouke, tretji so izdihnili pri izsušenih prsih svojih mater, četrti so se zadušili v vagonih tretjega razreda od smradu, in vsi so zdaj tu, vsi so tu, kot angeli, vsi pri Kristu, in On je pred njimi in k njim razprostira svoje roke in blagoslavlja vse in njih matere. In vse matere teh otrok stoje tu na strani in jokajo; vsaka pozna svojega sinka ali hčerko, in otroci letajo k njim in jih poljubljajo, otirajo jim solze s svojimi rokami in jih prosijo, naj ne jokajo, ker jim je tu tako dobro.

In zjutraj so našli hlapec malo trupelce dečka, ki je pribežal za drva in tam zmrznil.

neko pismo tržaškemu ravnateljstvu. Vsemogočni gospodje v Trstu kljub brzojavnim in telefonskim žicam menda nosijo še tako turško pokrivalo, da ne vejo prav nič, da imamo v Avstriji že ljudsko zbornico in da mora biti že enkrat konec vsemogočne uradniške samovlade: A tudi tržaški poštni gospodi še vbijemo v glavo, da bo znala hitro reševati tudi vloge delavskih organizacij. Nečuvvene so razmere na naši pošti. Gospodična se zanaša na svojega dobrega prijatelja K. M., in misli, da sme storiti vse, kar hoče. Uradnih ur ne pozna. Kadar ji pride na misel, hajd v Ljubljano ali pa v vizite k svojemu drugemu prijatelju Draguliču in pa v kopalnico. Namestnico imam, če me ni v poštnem uradu, se ti morebiti izgovarja. To že tudi sami dobro vemo, a take namestnice ji pa le ne moremo priznati za polnovredno moč, ki ti ne zna sprejeti niti pisma z »retour-recepisom«. Pride ti stranka, hoče poslati davek, a namestnica ne zna odpraviti stranke, ki se mora zato povrniti domov, ko pusti denar na pošti v trdni veri, da je stvar v redu. Čez štiri dni ti pa prinese gospodična sama stranki denar na dom, češ, da je vsota premajhna, dasi je bila dovolj visoka. Neki drugi osebi je bil izplačan po pošti neki po sodnji odkazani denar šele čez pol leta po nakazu in to potem, ko je dotičnik povprašal pri sodišču, kaj da je z denarjem, ki mu gre. Pa so pogledali pri sodnji v bukve in mu povedali, da bi že bili pozabili na to, kdaj so mu poslali po pošti denar, ko bi ne bili imeli tega tako ratančno zapisanega v svojih sodnijskih protokolih. In pa postopanje s strankami. Če se gospodični poštarici ne ljubi uradovati, med uradnimi urami seveda, ti kar zareži nad stranko »Počakaj!« ali pa je drzna dovolj in ti zavpije: »Pozneje pridi!« Tako je spodila domov neko žensko in več otrok. Nailepše pa je, da hodi uradovat v poštni urad gospodičin prijatelj Draguvič. Za zdaj dovolj, da ne dolgočasimo preveč naših bravcev. A če se ne napravi na naši pošti takoj red, nastopimo še ostrejšo pot in povemo še marsikako — recimo pikantnost. — Kakor smo poizvedeli je posredoval državni poslanec tov. Jožef Gostinčar dne 24. t. m. pri tržaškem poštnem ravnateljstvu v tej zadevi.

Bistrica na Koroškem. Minuli teden smo plesali pri nas polko, dasi je advent. Naš ravnatelj Favst si je namreč izmislil nekaj novega. Več deklet, pa manj plače. Mi delavci smo pa rekli: ne, pa ne, pa sam delaj. Favst je začel pri enem oddelku. Ko smo dobili 15. t. m. plačo, smo pa izprevideli, da je res več dela in pa n anj plače. Drugi dan smo odposlali k Favstu deputacijo, rekel je: nič, pa nič, ne dam. Storite kar hočete, delajte, ali pa pustite. Pa smo pustili. Sklenili smo, da gremo za naše pravice v boj vsi delavci, če ne izpolni ravnatelj upravičenih zahtev prizadetega oddelka. Čez nekaj dni izprevidi ravnatelj, da je krivda na njegovi strani, da delavci tudi nismo več razcepljeni, marveč, da smo že organizirani in složni. In odnehal je ter prepričal, da se ni pričela splošna stavka. Delavci smo šli na delo. Ravnatelj naj si pa zapomni, da če se nam delavcem godi krivica, se ne ustrašimo nobenih groženj.

Z lastnimi močmi.

VELIKO ZABAVO V »UNIONU« priredi pevsko društvo »Ljubljana« v nedeljo, dne 5. januarja ob pol 8. uri zvečer — takozvani kabaretni večer, — pri katerem nastopi več odličnih gostov. Sodelovala bo tudi vojaška godba. Po polnoči ples. Vstopnina 1 K za osebo. Vstopnice so v predprodaji pri g. Šoukalu.

Božičnico priredi Kat. slov. izobr. društvo pri D. M. v Polju, dne 29. decembra 1907, ob pol 4. uri pop. v društvenem domu. Vspored: 1. Petje: Iv. Laharnar: »Kadar mlado leto«. Mešan zbor. * * * »Naša zvezda«. Mešan zbor. 2. Tamburanje: M. pl. Farkaš: »Sokolska koračnica«. M. pl. Farkaš: »Pozdravljam te«. 3. Igra: »Sv. večer v podstrešnici«. Božična slika v enem dejanju. Priredil I. G. — Med vsemi presledki igra »gramofon«. — Vstop: nina: Sedeži I. vrste 1 K, II. in III. vrste 60 v. Ostali sedeži 40 v. Stojišča 20 v. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Vevče. Belo zastavo bi lahko obesilo naše strokovno društvo. Ustanovila se je naša organizacija leta 1896. In ni se še zgodilo, kar se je ta mesec, decembra 1907. Ko pošiljamo to poročilo, nimamo nobenega bolnika v naši bolniški knjigi.

Vevče. Na vprašanje nekega ljubljanskega tovariša, zakaj da se ne pečamo nič z našimi socialnimi demokrati, ki se hvalijo po Ljubljani,

koliko da jih imajo na svoji strani, kratko pripomnimo, da ni nobene sile od te strani. So reveži, pustimo jih spati. Kadar se prebude, bomo že sporočili pa jim povedali, kar jim gre in kakšno sredstvo so rabili za uspanje.

Med brati in sestrami.

Zagorje ob Savi. Socialni demokratje se ne morejo sprijazniti z našo mislijo. Vedno povprašujejo, s kacega namena smo ustanovili strokovno društvo premogarjev. Dasi dobro vedo, vendar povprašujejo, ravno tako, kakor tat, ki je ukradel uro in bil zasačen, popraša: Ali je vaša? Oprostite, nisem vedel. Podobno se ravna tudi naši nasprotniki. Pa da se ne bote mučili s to mislijo, svetujemo vam, da pazno čitate list »Naša Moč«. Ustanovili smo ga zato, ker ne maramo, da bi nam gospodoval samopašni Čobal. Če si znamo denar prislužiti, ga znamo tudi sami v svoj prid obrniti. Ustanovili zato, ker smo spoznali, da ima vas samogoltni Čobal samo za neko čredo, združeno samo zato, da jo molze in striže. Pa tudi zato, ker je namesto prerokovane ljubezni, ki jo je označeval širokoustni Čobal, zavlada med nami sovražstvo in zaničevanje. Zato se pa tudi ne maramo prepirati z vami, če niste še naši somišljeniki, upamo, da še postanete. Vam, delavci, smo vsikdar pripravljene v bratski ljubezni podati roke. Le Čobalu ne zaupamo ničesar več, kakor hrvaški kobili: oba je treba od sebe tiščati. V našem strokovnem društvu sme vsakdo misliti kar hoče in govoriti, kar misli, ne pa kakor v Čobalovi druhalu, kjer mu misli in besede narekuje on, ki spravlja od tega gotov dobiček. Mi se bomo posvetovali, kako bi svojemu bližnjemu pomagali, ne pa kako bi mu škodovali. Z nami sme vsak roko v roki do cilja in zmage, ne bomo ga pustili pred pisarniškimi vratmi, kakor je dogaja zdaj. Mi se hočemo ravnati po besedah pesnikovih, ki pravi:

Skrbi zase,
Ljubi brata,
Dvigni ga in odpri mu vrata,
In sodnik naj bo srce!

Kdor pa se hoče še natančneje poučiti o našem strokovnem društvu in njega namenu, naj pristopi. Njemu bodo na vpogled vse poslovne knjige in tudi hranilnična knjiga, v kateri imamo svoj denar naložen. Društvo nima nobenih brezdelnih postopačev, pa tudi ne trotov kakor socialna demokracija, ki bi mu pojedavali, kar bi člani vplačali. Socialni demokratje pekajo, o je treba že pomagati. Ko Čobalu zmanjka modrosti, pekla, da Kristan pride. Ko neha govoriti, pekla, da ga nazaj spravi. Vedna pekarija, pa nič denarja.

Okno v svet.

Poselsko vprašanje. Na zadnjem nemškem delavskem kongresu v Berlinu so se glede na ureditev poselskega vprašanja poudarjala sledeča načela: Poselska društva naj se v prvi vrsti pečajo z uredbo pravovarstva, predvsem pa naj delajo na to, da se povsod ustanovijo poselski odbori. Kar se izobrazbe tiče, naj članice pripravijo za njihov prihodnji poklic kot žene in gospodinje. Ustanovijo naj se tudi podporne blagajne in hranilnice. Druga prevažna ustanova so poselski odbori. Sestojijo naj iz zastopnikov poslov in gospodinj, vsakih polovica. Ta odbor naj sestavi enotno delavsko pogodbo, ki naj obsega določbe o mezdi, ki bodi različna po starosti in kakovosti dela, o delavnem času (nočni počitek, izhod, dopust itd.) in o odpovedi. Ti odbori naj tudi vodijo posredovalnice za delo in tista gospoda, ki bi ne hotela poselske pogodbe izpolnjevati, ne bi dobila nobenih poslov. Odbori naj osnujejo in vodijo tudi gospodinjske učne tečaje.

Milostni čin vladarjev. — Amnestija za vojaške nabornike, ki so se odtegnili naborom in one, ki so zamudili vojaške dolžnosti. Najvišji odlok, izdan dne 26. novembra 1907, se glasi: 1. Vsem onim vojakom armade in vojne mornarice, ki se nahajajo v zaporu zaradi tega, ker se niso odzvali poklicu v vojno službo ali ker so se ji odtegnili z dezercijo, opusti se dne 2. decembra 1907 vsaka nadaljna, oziroma ostala kazen. 2. Vsem pripadnikom armade in vojne mornarice, ki so v preiskavi zaradi omenjene krivde, ki so jo zakrivali pred 2. decembrom 1907. dalje oni, katere se kazenski zasleduje, oziroma ki šele pričakujejo kazen-

skega postopanja ali pa tudi disciplinarne kazni, opusti se vsako nadaljno postopanje in vse kazni, in sicer onim, ki še niso v preiskavi pod tem pogojem, da se v teku dobe od 2. decembra 1907 do 1. decembra 1909 javijo osebno (prostovoljno) katerikoli, bodisi politični ali pa vojaški oblasti avstrijske države. Vsem onim pripadnikom armade in vojne mornarice, ki morajo radi hudodelstva dezercije na podlagi sodnega izreka vsled podaljšanja aktivne službe služiti čez postavno službeno dobo, odpusti se obveznost podaljšanja službe z 2. decembrom 1907, in sicer onim, ki že služijo in pa onim, ki imajo šele pričakovati kazni. 4. Opustitev preiskave in kazni pa se nanaša na one, ki so zakrivali hudodelstvo ali prestopok po § 6. z dne 28. junija 1890., oziroma zak. čl. XXI, iz leta 1890., in pa prestopok po § 4., zakona za Bosno in Hercegovino. 5. Vsi, ki so bili v onem času, ko prosijo za amnestijo, kot beguni razglašeni, torej pri svojih oddelkih črtani — izgube svoje šarže, ki so jih imeli ob času dejanske službe. 6. Vsem, ki bodo deležni amnestije v smislu točke 1. in 2. v šteje se ona doba med časom, ko so se v evidenci vodili kot beguni, — v službeno dobo. — Zamujeno vojaško aktivno službo in osem tedensko službo morajo nadomestiti v teku splošne službene dobe. — Zamujenih orožnih vaj ni treba nadomestiti. 7. Če pridejo v stik z delikti, ki pridejo v poštev pri amnestiji, še druga kaznjiva dejanja, — ne izključuje to kaznivih oseb od amnestije, če se o sodbah še ni izvršila. — Vendar pa ostanejo odgovorni za druga kaznjiva dejanja, ki pri amnestiji ne pridejo v poštev.

Državni poslanec dr. Žitnik za delavstvo. Državni poslanec monsignor dr. Ignacij Žitnik zastopa popolnoma kmečki okraj. Kljub temu pa ima srce tudi delavstvo. Kolikokrat je že nastopil za delavske težnje in zahteve, to vé le on sam. Tudi v svojem zadnjem državnozbornem govoru dne 20. decembra ni pozabil delavstva. Naglašal je: V prvi vrsti nam obljubuje vlada, da hoče pospeševati industrijo in trgovino ter skrbeti za delavski, obrtniški in kmečki stan. Tako naj se povzdigne ljudska moč in obramba države. Najvažnejši socialno-politični nalogi sta gotovo reforma delavskih zavarovalnic in pa zakon, s katerim bi se vpeljalo splošno ljudsko zavarovanje za starost ne onemoglost. (Pritrjevanje.) Želimo in upamo, da vlada kmalu dokonča svoje priprave in državnemu zboru v bližnjem času predloži načrt zakona.

Cena goveji živini v Idriji zelo pada. Na zadnjem sejmu je dobil kmet skoraj 130 K manj za par volov kakor pred dvema mesecema. Vkljub temu pa sekajo idrijski mesarji meso še vedno po starih cenah.

Avstro-ogrsko pogodbo so sprejele postavodajalne zbornice tako v naši državi kakor tudi na Ogrskem.

Stavkati je pričelo socialno-demokratsko delavstvo v tržaškem Lloydovem arzenalu, ker so odpustili 27 delavcev. Došla nam poročila ob sklepu lista trde, da slovenski delavci, združeni v tisti tržaški liberalni delavski organizaciji, ne bodo stavkali. Mi nimamo namena, da bi se vmešavali v sedanje tržaške razmere. A zdi se nam pa le, da je ta sklep čuden. Ko se gre za skupne delavske koristi, bi moralo nastopiti delavstvo neglede na politična nasprotstva skupno.

Nesreča v tvornici. V zagrebški tvornici konjaka je prijel jermen delavca Kravinovića in ga vrgel s tako silo ob zid, da je revež takoj obležal mrtev.

Socialni kurz S. K. S. Z. v Ljubljani bo zopet v petek ob pol 8. zvečer v prsotorih S. K. S. Z. Vodi ga dr. Aleš Ušeničnik.

Ponesrečil je 17. t. m. železniški zavirač Peter Pavlin iz Šiške med premikanjem vlaka v Kranju. Z levo nogo je prišel pod kolo, ki mu jo je zdrobilo v stopalu. Nesrečneža so prepehali v ljubljansko bolnišnico.

Po predpisih so delali ta mesec službo avstrijski poštni uslužbenci. Odpor je prenehal, ko so dobili poštni uslužbenci zagotovilo, da se izpolnijo njihove zahteve.

Postavo proti anarhistom in zarotnikom je sklenila črnogorska skupščina. V Črni gori streže namreč zadnje čase sem »svobodomiselnih mladina« knezu Nikiti po življenju.

Socialni kurz priredi goriška S. K. S. Z. 2., 3. in 4. januarja v Gorici.

Bratovskih skladnic je bilo leta 1906. v Avstriji 198 z 161 bolniškimi in 194 provizijskimi blagajnami. Bolniške blagajne imajo 5,385.155

kron premoženja. Zavarovanih je bilo 169.332 rudarjev, 14.317 provizionistov in 187.001 svojcev (žene in otroci) zavarovancev. Delavci so plačali 7.310.505 K. Za provizije, bolniške podpore, za izredne in za pogrebne podpore, za zdravnike in za zdravila se je izdalo 12.632.054 kron.

POZOR! Slov. Izobraž društvo v Vodmatu pridedi **Silvestrov večer** v gostilni 'pri Majarončku'. Somišljeniki in somišljenice, pridite! **Vstopnina prosta.**

- Najboljša prilika - za **božični nakup** po globoko znižani ceni priporoča **konfekcijska trgovina za gospode, in dame, dečke in deklice** **A. Lukić** Ljubljana, Pred škofijo 19.

Gričar & Mejač Ljubljana, Prešernove ulice 9 priporočata svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in **novosti v konfekciji za dame.**

Tovarna za stole
Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko izdeluje 2805 26-2
vsakovrstne stole
od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo zastonj in franko.

Milko Krapeš urar
Ustanovljeno let 1862.
Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani prej g. Jos. Černe.
Podružnica Resljeva cesta št. 2 prej g. Jos. Černe.
Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu priporoča svojo bogato zalogo **zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov**
Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo **fournitur.**
Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Delavke in delavci pozor!
Najcenejšo dežnike in solnčnike domačega izdelka priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti **Josip Vidmar** v Ljubljani
Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4. Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

Ustanovljeno leta 1845.
JOS. REICH
Edini zavod za kemično čiščenje obleke ter za storjev, barvarija in likanje usnja **na par**
Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4.
Sprejemališče Šelenburgove ulice šte. 3. Postrežba točna. Solidne cene.

Pozor, slovenska delavska društva!
Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:
Češnik & Milavec (pri Češniku)
Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago za ženska in moška oblačila.**
Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

AVSTRO - AMERICANA
Potniki v Ameriko kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na **Simona Kmetelca** v Ljubljani Klotodvorske ulice 20. Šsakovrstna. Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml. Ljubljana - - - Stari trg šte. 10
Priporoča svojo **trgovino s klobuki in čevlji**
Velika zaloga Solidno blago Zmerne cene